

gering til nogen Tid lader til Syne. Der er jo netop fra det samme Ministerium, som denne Sag sorterer under, faldet en Afgørelse med Hensyn til Adgang til at blive Medlem af en Skolekommission. Denne Afgørelse peger meget stærkt i reaktionær Retning og gaar endog udenom Anskuelser, som have været hævdede og forfægtede af Højre, af Folk, som ellers havde reaktionære Tendenser. Udenom disse Anskuelser er jo netop den paa-gældende Minister, som nu sidder paa dette Cirkulære, gaaet i sin Fortolkning af Bestemmelserne angaaende dette Forhold. Det tyder ikke paa, at denne Regering har en absolut Forstaaelse af, at det er om at gøre at komme bort fra de gammeltdags reaktionære Ideer, vi have fra tidligere Regeringer. I og for sig synes jeg ogsaa, det maa være ubehageligt for en Regering, som slet ikke eller i alt Fald nødtigt vil benytte dette Cirkulære, at have Udsigt til, at der en skønne Dag kan komme en eller anden tjenstivrig Præst eller Provst og sige: „Jeg har jo dette Tilhold, at jeg skal nøje se efter, hvorledes mine Skolelærere opføre sig, og jeg maa gøre Indberetning og Indstilling om, at Regeringen maa tage denne Sag op, da det her passerede ikke vil blive taalt.“ Det er jo ikke udelukket, og det vil da efter min Mening være ret ubehageligt for vedkommende Minister at sige til vedkommende tjenstivrige Præst eller Provst: „Ja, bitte Far! dette her er ikke saaledes at forstaa, at det skal bruges nu om Stunder, det var den Gang, det kneb.“ Saa vil det altid være en flov Situation, naar vedkommende siger: „Herregud, det staar i Cirkulæret som gældende, og jeg retter mig efter Lov og Ret og Øvrighed, og der staar, at det vil ikke blive taalt, og nu er det saaledes, at det er galt med ham, han virker agitatorisk ophidsende.“

Nu staa vi overfor en Tid, hvor Forholdene igen ere af en anden Karakter, end de have været i en Overgang. Det kan maaske ogsaa noget motivere, at dette Tidspunkt er valgt til at tage denne Forespørgsel op. Vi staa nu overfor en ny Periode, hvor Regeringen — ganske vist paa en anden Maade og ad andre Veje, maaske ogsaa til Dels med andre Midler — vil komme til at gaa en ret vanskelig Situation i Møde, hvor der fra den yderlig frisindede og demokratiske Befolknings Side vil blive gjort nyt agitatorisk Arbejde og ny Forsøg. Til denne Del af Befolkningen slutter sig ubetinget en overordentlig stor Del af Danmarks Lærerstand.

Det er noget, enhver godt kender, at vi Rebeller — som jeg vel nok selv maa sige — have et forholdsvis godt Tag i Danmarks Lærerstand. Hvor vi stimle sammen ved forskellige Lejligheder, hvor vi skulle repræsenteres, finder man gerne en hel Del Lærere iblandt os. Dette gør, at Forholdet paa trængsel sig mere nu end maaske tidligere, idet der nu meget godt kan blive Tale om en ret betydelig agitatorisk ophidsende Virksomhed mod denne Regering. Det er ikke Udtryk, der ere stærkere, end at de vist nok meget godt efter almindelige borgerlige Synspunkter ville kunne gøres gældende overfor en hel Del Borgere i Landet, deriblandt ogsaa overfor en hel Del Lærere. Det er sikkert, at f. Eks. under den Valgagitation, som nu vil komme, vil en stor Del af Danmarks Lærerstand, hvis den da tror, den tør, tage Del i Arbejdet fra et ret radikalt Synspunkt, og det vil da være den umuligt andet, end at den maatte komme til at indtage en agitatorisk Stilling, som man let kunde kalde ophidsende, overfor den nuværende Regering. Det er ganske umuligt andet, og det vil blive meget vanskeligt at drage Grænsen mellem, naar Agitationen er ophidsende, og naar den ikke er det. Der er jo somme Mennesker, der have en vis Evne til at virke ophidsende. Jeg har for Resten selv faaet Skyld for at have saadan en irriterende Maade at tale til en Forsamling paa, som bragte den i Harnisk. Vi kende jo flere Eksempler paa, at Folk saadan næsten ganske uforskyldt have faaet Skyld for noget saadant. Om vor Kollega J. K. Lauridsen hed det sig, at blot det stygge Træk om Munden var nok til, at han ikke burde kunne taales i den almindelige Agitation. Det er slet ikke saa let at sige, hvor Agitationen begynder, og hvor den hører op, og derfor synes jeg ogsaa, at Tidspunktet nu er ganske særlig naturligt til at spørge Regeringen, og da særlig vedkommende Fagminister, om det da ikke er hans Mening, at han alligevel har bevaret saa meget almindeligt Frisind, at han vil have dette Cirkulære ud af Verden, at han dog vil give Landets Borgere, hvad enten de høre til den ene eller den anden Samfundsklasse, lige Vilkaar til at føre deres Sag, selv om denne Sag til Dels kommer til at gaa i Retning af at modvirke Regeringen i dens Foranstaltninger og i dens Handlemaade. Det synes mig, at man kunde nære Forventninger om, at Ministeren dog vilde have saa megen demokratisk Tanke og Frisind tilbage, at han vilde sige: „Lad